

## **РЕЦЕНЗІЯ**

---

УДК 343.98(075.8)

**Чернявський С. С.** – доктор юридичних наук, професор, проректор Національної академії внутрішніх справ, м. Київ;  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2711-3828>;

**Удалова Л. Д.** – доктор юридичних наук, професор, директор інституту післядипломної освіти Національної академії внутрішніх справ, м. Київ;  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4542-5902>;

**Чорноус Ю. М.** – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, м. Київ;  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9710-4858>

### **Сучасний підручник з криміналістики: на допомогу студенту, викладачу, практику**

*Рец. на кн.: Криміналістика : підручник : у 2 т. /  
[В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, В. О. Коновалова та ін.] ;  
за заг. ред. В. Ю. Шепітька. – Харків : Право, 2019. –  
Т. 1. – 2019. – 456 с. ; т. 2. – 2019. – 328 с.*

Зміни, що відбуваються у світі, позначаються на трансформації сучасної злочинності, яка використовує вдосконалені засоби, методи та прийоми, розвивається й інтегрується в суспільні процеси, долаючи кордони держав. Зазначене зумовлює потребу всеосяжного залучення наукових досягнень у практику і, відповідно, підвищує рівень вимог щодо опанування навчальної дисципліни «Криміналістика». Необхідними є інноваційні підходи для виконання завдань протидії злочинності за сучасних реалій. З огляду на окреслені обставини, важливим є якісне оновлення змісту навчальної дисципліни «Криміналістика», що реалізували автори однойменного двотомного підручника, підготовленого авторським колективом кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого за редакцією керівника кафедри – доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії правових наук України В. Ю. Шепітька.

Високий науковий рівень рецензованої праці забезпечив авторський колектив, до складу якого ввійшли: доктори юридичних наук, професори, академіки НАПрН України

В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, В. О. Коновалова; доктор юридичних наук, професор В. М. Шевчук; доктор юридичних наук, доцент М. В. Шепітько; кандидати юридичних наук, доценти Г. К. Авдєєва, В. І. Алексєйчук, В. В. Білоус, І. В. Борисенко, О. Ю. Булулуков, А. Л. Дудніков, М. В. Капустіна, М. В. Костенко, В. В. Семенов, Г. О. Чорний; кандидати юридичних наук Є. Є. Демідова, О. М. Домашенко, Д. В. Затенацький, К. В. Латиш, Н. В. Павлюк О. Ф. Фунікова, В. О. Яремчук.

Харківська криміналістична школа є лідером щодо підготовки фундаментальних праць з актуальних питань криміналістики. Наукові доробки цілком закономірно трансформуються в освітній процес як Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, так й інших закладів вищої освіти, які готують фахівців у галузі юриспруденції.

Зміст підручника викладено відповідно до кримінального процесуального законодавства України, що враховує процеси реформування правоохоронних органів у контексті обраного євроінтеграційного напрямку розвитку держави.

Структура підручника всебічно висвітлює програму навчальної дисципліни «Криміналістика». Водночас автори ставили за мету не лише викласти теоретичні положення криміналістики, а й урахували актуальні потреби практики, сформували змістовні криміналістичні рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності діяльності з розслідування злочинів.

Перший том рецензованої праці присвячений висвітленню таких структурних елементів системи криміналістики, як теоретичні засади, криміналістична техніка й криміналістична тактика.

Теоретичні засади криміналістики окреслюють зміст поняття та значення криміналістики; методи криміналістики; криміналістичну ідентифікацію; історію криміналістики.

Питання криміналістичної техніки висвітлено за галузями, зокрема: судова фотографія та відеозапис; трасологія; криміналістичне дослідження зброї; техніко-криміналістичне дослідження документів; криміналістичне дослідження письма; криміналістичне дослідження матеріалів і речовин; ідентифікація людини за ознаками зовнішності; кримінальна реєстрація.

Новим і цілком обґрунтованим є погляд на структуру криміналістичної тактики. Ідеться про виокремлення таких її складових, як криміналістична стратегія та прогнозування, організація і планування розслідування злочинів; сутність та види слідчих (розшукових) і судових дій (огляду, допиту, обшуку, пред'явлення для впізнання; слідчого експерименту; залучення експерта і спеціаліста та проведення судових експертиз).

У другому томі підручника «Криміналістика» ґрунтовно схарактеризовано широке коло питань методики розслідування злочинів. Визначено загальні положення методики розслідування злочинів, методики розслідування окремих видів (груп) злочинів: убивств; зґвалтувань; привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем; крадіжок, грабежів і розбоїв; вимагань; шахрайства; злочинів корупційної спрямованості; злочинів проти правосуддя; контрабанди; злочинних порушень правил безпеки дорожнього руху; підпалів та інших злочинів, пов'язаних із виникненням пожеж; терористичних актів; хуліганства; незаконного обігу вогнепальної зброї; злочинів проти довкілля; злочинів, що вчиняють організовані злочинні групи.

З позицій актуальних проблем практичної діяльності в протидії злочинності заслуговують уваги запропоновані авторами методики розслідування злочинів корупційної спрямованості та злочинів проти правосуддя. Під час укладання цих розділів підручника було застосовано низку методів наукового пізнання, зокрема системно-структурний метод і метод системного аналізу, що забезпечило комплексний підхід до вирішення наявних у юридичній літературі теоретичних дискусій і розв'язання гострих проблем практичної діяльності.

Важливою характеристикою рецензованого підручника є логічність, простота та ясність викладення матеріалу. Автори сформулювали чіткі визначення наукових термінів, використаних у тексті, зокрема таких, як: криміналістика, криміналістична техніка, криміналістична тактика, планування розслідування, методика розслідування злочинів тощо.

З огляду на зазначене, є підстави констатувати, що рецензований навчальний підручник «Криміналістика», підготовлений авторським колективом кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого за редакцією доктора юридичних наук, професора, академіка НАПрН України В. Ю. Шепітька, є оригінальним виданням, яке становить значний науковий інтерес, є актуальним і своєчасним, має практичну цінність. Підручник відповідає вимогам до навчально-методичних праць, на переконання рецензентів, його слід рекомендувати до використання з метою забезпечення освітнього процесу в закладах вищої освіти МВС України зі специфічними умовами навчання, іншими закладами вищої освіти України під час підготовки здобувачів за спеціальністю «Право».

Рецензоване навчальне видання буде корисним і для практичних працівників – слідчих, детективів, оперативних

співробітників, прокурорів, суддів, адвокатів та інших фахівців у галузі юриспруденції, а також у системі підвищення їх кваліфікації.

Здійснений огляд двотомного підручника «Криміналістика» слід підсумувати беззаперечним висновком про своєчасність і корисність його підготовки, що неодмінно сприятиме подальшому розвитку науки криміналістики.

*Рецензія надійшла до редколегії 14.09.2018*

---

**Cherniavskyi S.** – Doctor of Law, Professor, Vice-Rector of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine;  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2711-3828>;

**Udalova L.** – Doctor of Law, Professor, Director of the Institute of Postgraduate Education of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine;  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4542-5902>;

**Chornous Yu.** – Doctor of Law, Professor, Professor of the Department of Criminology and Forensic Science of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine;  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9710-4858>

## **Current Response to Criminalistics: for Student, Teacher, Practician**

*Review of the book: Forensic science : textbook : in 2 vol. /  
[V. Shepitko, V. Zhuravel, V. Konovalova and others] ;  
in general ed. V. Shepitka. – Kharkiv : Pravo, 2019. –  
Vol. 1. – 2019. – 456 p. ; vol. 2. – 2019. – 328 p.*